

Perzekuce sedláků a neblahá 50. léta ukáže nová expozice v Národním zemědělském muzeu

Vztah Čechů k půdě je dodnes neblaze poznamenaný násilím vůči sedlákům v 50. letech minulého století. Násilná kolektivizace venkova, již provázely perzekuce, vyhánění, věznění a popravky sedláků, představuje jednu z nejtragičtějších kapitol našeho poválečného vývoje, o to smutnější, že se v ní tehdejší vládní garnitura dopouštěla násilí a bezpráví na vlastníh idech. Ukazuje to výstava „Rozkulačeno: Půlstoletí perzekuce selského stavu“, kterou připravil Ústav pro studium totalitních režimů ve spolupráci s Národním zemědělským muzeem.

„Je to poprvé od Listopadu 89, kdy se připomíná trpký úděl selského stavu za nacismu a komunismu,“ charakterizuje výstavu historik ÚSTR Jaroslav

Rokoský, vedoucí autorského týmu. „Expozice zachycuje existenci selského stavu na českém území – od Rakouska-Uherska přes první republiku, protektorát a socialismus až k současnosti. Na dobu války a komunismu se samozřejmě zaměřuje nejvíc,“ upřesňuje historik ÚSTR Jiří Urban, jeden z autorů výstavy.

Výstava mimo jiné odráží skutečnost, že zatímco nacisté české zemědělství pragmaticky využívali, ale přitom ho ponechali v chodu a dohlíželi na jeho stálovou produkci, komunisté byli mnohem revolučnější. Ideologie pro ně znamenala víc než fungující hospodářství. „Nacisté se z vyspělého zemědělství snažili vytěžit co nejvíce pro své válečné cíle, zatímco komunisté sedláky likvidovali jako nepohodlnou sociální skupinu,“ dodává J. Rokoský.

cházejí historici i dávno po Listopadu 89; podle nich se projevují například minimálním zájmem restituentsů znovu hospodařit na navrácených pozemcích. Důvodem je i fakt, že jsme zůstali přežraví k naprávě tehdejších krivd.

„Po sametové revoluci v roce 1989 měla naše společnost projít složitou právní, personální a především morální otázkou a vyrovnat se s trýznivou minulostí,“ říká generální ředitel Národního zemědělského muzea Milan J. Půček. „Úspěšnost takového vyrovnání je přímo úměrná vůli a ochotě nastupujících generací odhalovat temné stránky minulosti, postavit se k nim čelem a poučit se z nich. Je otázkou, zda v tomto případě více chyběla vůle či ochota, faktem ale zůstává, že s obdobím násilné kolektivizace a tragických 50. let se naše společnost bohužel dosud nevyrovnala. Jsem

Podle ředitele ÚSTR historika Zdeňka Hazdzy přitom největší problém není „rozorání mezí“, jak se často uvádí: „Tendence ke scelování pozemků tu byly i bez komunistů. Ale v tomto případě byl doslova vymýcen selský stav, celá jedna vrstva lidí, kteří měli léta vytvářet vztah k půdě, vlastně zmizela. Tím jsme poznamenání dodnes, pozná se to na našem vztahu k přírodě.“

Následky kolektivizačního násilí na-

Praha – Poslední průzkum společnosti Nielsen upozornil na další pokles malých prodejen s potravinami a smíšeným zbožím. Podle zveřejněné statistiky ubylo v ČR v průběhu uplynulého roku 275 obchodů s prodejní plochou do 400 m². Tento trend vnímá Asociace českého tradičního obchodu (AČTO) jako velmi znepokojivý jak z pohledu obchodníků, tak i zákazníků.

„Tradiční český obchod dlouhodobě bojuje o přežití,“ upozorňuje Zdeněk Juračka, předseda AČTO. „V nerovném boji stojíme nejen proti nekalé konkurenci, ale také proti zahraničním řetězcům, které zákazníkům denně masírují

letákovými akcemi, s prodejními cenami mnohdy pod cenou nákupní, i mnohamilionovým marketingem. Avšak menší část obchodníků si nic takového dovolit nemůže. Jejich úloha v obchodní obslužnosti venkova i úloha společenská je však neoddiskutovatelná,“ vysvětluje předseda Juračka.

Situaci malým obchodům neulehčuje ani přívál nové legislativy, která, vždy v podobě hned několika nových legislativních předpisů najednou, klade na obchodníky neúměrnou zátěž, jež je v konkurenčním boji znevýhodňuje. Příkladem budiž souběžná zákona o evidenci tržeb a zákon o významné tržní síle. „V současné době překročily zahraniční řetězce svou expanzi dvanáctinásobně podíl na prodeji potravin u nás, což je nejvíc ze zemí střední Evropy,“ zdůrazňuje Zdeněk Juračka. „V této situaci je skutečně třeba částečně regulovat trvale narůstající významnou tržní sílu zahraničních řetězců. Když ale po všech patálich projde zákon

Ing. Zdeněk Juračka, předseda Asociace českého tradičního obchodu

prvním čtením, tak těsně před druhým čtením tam jeden aktivní poslanec doplní odstavce, které z tohoto zákona, jemuž se říká bič na řetězce, udělají bič na české

Pokles malých prodejen je špatnou zprávou pro celý trh

Stávající vývoj českého trhu na rozdíl od vyspělých západních zemí totiž nesměřuje k vytvoření přirozené ochrany pro tento druh podnikání, spíše naopak.

I z tohoto důvodu vznikla v červenci 2014 Asociace českého tradičního obchodu jako historicky první a největší konsolidovaný subjekt, který sdružuje české maloobchodníky z oblasti maleho a středního podnikání. V současnosti má AČTO 18 členů a reprezentuje téměř 7 tisíc prodejen. Představuje tak cca 23% podíl na trhu s potravinami. Jejím hlavním posláním a cílem je te- dle hájit zájmy svých členů před trvale nepřiznivým působením státní správy a ostatních institucí ohrožujících její další existenci. Navíc jsme si dali do vinku hájit vše české a to znamená i podporovat výrobu a prodej českých potravin u nás.

Asociace českého tradičního obchodu

nákupní aliance. A k tomu všemu budou muset malé prodejny investovat několik desítek tisíc do nových pokladních systémů,“ upřesňuje dále Juračka.

Expanze řetězců, a zejména hypermarketů, však neohrožuje pouze malé obchodníky. Svůj neblahý dopad může mít i ve svém důsledku na obchodní ob- sluznost venkova obecně, kde obchod spolu s poštou, lékařem a hospodou představuje základní předpoklad žítí. „Přestože COOP intenzivně vyjednává s obcemi a státní správou o možnostech dovézt nejmenší ztrátové prodejny, z důvodu nepřiměřeného konkurenčního tlaku, ale i z důvodů dalších, dochází k zrušení některých ekonomicky nejstabilnějších členů AČTO, k uzavírání vesnic- kých prodejen, a to i v přímém přenosu prostřednictvím ČT. Aktuálně musí dle dostupných informací bohužel v tomto roce uzavřít skupina COOP i prodejny další,“ upozorňuje na nepřiznivou situaci Jan Hrdina, tajemník AČTO.